

*Д.Г. Михайленко,
Сумський державний університет*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ БАНКАМИ

Розвиток банків світу характеризується зростанням розмірів фінансових ресурсів, які контролюються банківськими установами. Активи банків України збільшуються в середньому більше ніж на 50 % щороку. У таких умовах особливого значення набувають дослідження, що стосуються вдосконалення теоретико-методологічних засад прийняття управлінських рішень банківськими керівниками.

Теоретичне забезпечення визначення особливості процесу управління банками базується на сформованих трьох концептуальних підходах до банківської діяльності:

- банк як портфель або баланс;
- банк як інформаційний процесор;
- банк як регульована фірма фінансових послуг.

Основою забезпечення максимізації ефективності діяльності банків є формування оптимальної структури їх балансів, тому банківська установа подана нами відповідно до першого підходу як портфель або баланс, тобто відповідно структурована сукупність джерел формування фінансових ресурсів та напрямків їх розподілу.

Кожен банк самостійно обирає управлінську стратегію для визначення такої структури власних пасивів та активів, яка забезпечить найбільш ефективне функціонування комерційної установи досліджуваного типу в умовах конкуренції, регулювання діяльності центральним банком країни, невизначеності (ризик) та наявності значної кількості альтернатив.

Можна визначити такі концепції формування оптимальної структури балансу банку:

- відокремлене управління пасивами;
- відокремлене управління активами;
- комплексне управління активами та пасивами як системою.

У сучасних умовах більшість управлінців банків надають перевагу застосуванню стратегії системного управління активами та пасивами, що об'єднує принципові характеристики стратегій управління пасивами та активами, які використовувалися раніше окремо, та базується на принципах комплексного управлінського підходу.

Потрібно відзначити, що зовні стосовно банку в кожен конкретний момент часу банківський баланс являє собою сукупність пасивів, які

трансформовані в сукупність активів. На відміну від зазначеної простої трансформації, цей процес з точки зору сутності банківської діяльності пропонується охарактеризувати як “структурну фільтрацію”, для менеджерів банку є вибором одного варіанта структури балансу з великої кількості альтернативних під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів.

Враховуючи застосування стратегії системного управління активами та пасивами, зазначений вибір здійснюється одночасно і для структури джерел формування фінансових ресурсів, і для напрямків їх використання за наявності рефлексійного зв'язку, оскільки структура пасивів впливає на структуру активів і, навпаки, структура активів впливає на структуру пасивів.

У такому випадку банк можна розглядати як фільтр можливих варіантів структури банківського балансу, а структурну фільтрацію – як процес обрання з великої кількості можливих структур джерел фінансування діяльності банківської установи та напрямків використання банківських ресурсів (кожну з яких пропонується називати “можлива структура активів та пасивів”) однієї (яку пропонується називати “обрана структура активів та пасивів”) під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів з метою її практичного досягнення для виконання завдань, які стоять перед керівництвом банку.

Михайленко, Д.Г. Теоретичні засади прийняття управлінських рішень банками [Текст] / Д.Г. Михайленко // Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (15-16 травня 2008 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2008. – Т. 2. – С. 36-37.